

TIESIOG
GEROJI
NAUJIENA

KODĒL EVANGELIJA YRA NAUJIENA
IR KODĒL TA NAUJIENA GERA

N. T. WRIGHT

TURINYS

1.	Kas yra naujiena?	9
2.	Kvailystė, papiktinimas ar Geroji Naujiena?	23
3.	Nustebintas Karaliaus Jėzaus	43
4.	Iškraipytos ir alternatyvios evangelijos	63
5.	Apie dangų naujai	93
6.	Iškreipta ateitis, iškreipta dabartis	107
7.	Nustebintas Dievo	129
8.	Gerosios Naujienos malda	153

Padėkos

Šventojo Rašto nuorodų rodyklė

Temų rodyklė

Kūrėjas, Teisėjas, Mylimasis

Visų pirma, vienintelis tikrasis Dievas yra pasaulio Kūrėjas. Mes jau mąstėme apie tai anksčiau, bet čia norėčiau dar kartą pabrėžti, kad tai iš tiesų yra gera naujiena. Mes nesame palikti likimo valiai svetimoje aplinkoje, tačiau, kaip skelbia sena giesmė, „tai – mano Tėvo pasaulis“. Grožis ir galia, kuriais gėrimės šviečiant saulei ar žvaigždėms, kalnų didybė ir subtilus mažiausio gėlės žiedo ar vabzdžio tobulumas – visa tai yra Kūrėjo darbas. Šlovinga šios milžiniškos visatos didybė ir begalinis dėmesys smulkiausioms detalėms tarsi kalba mums apie Asmenį, kuris džiaugėsi ir tebesidžiaugia savo kūriniais.

Man rašant šias eilutes, už lango leidžiasi saulė, o jos spinduliai palieka pėdsaką nurausvintuose debesyse, kuriuos sūpuoja vakaro vėjelis. Ši švelni šviesa kiekvienam medžiui ir pastatui suteikia paslaptį. Vienoje psalmėje kalbama, kad Dievas dienos pradžią ir pabaigą sukūrė savo šlovei, ir, manau, kad jos autorius turėjo omenyje būtent tokią prieblandą. Žinoma, racio-

nalistams nesunku būtų visa tai atmesti, tačiau likusieji iš mūsų gali nekreipti dėmesio į paviršutinišką jų požiūrį ir mėgautis nuostabiais vaizdais.

Žinoma, visa tai tik teiginiai, o ne įrodymai. Aš nesakau, kad žvelgdamas į saulėlydį dedukcijos būdu įrodysiu Kūrėjo buvimą. Tokie metodai netaikomi Dievo buvimui ir kitiems panašiams dalykams pagrįsti. Dievas nėra mūsų visatos objektas. Mes visi esame Jo visatos objektai. Ir tai paaiškina, kodėl natūrali gamta kelia mums nuostabą, džiaugsmą ir susižavėjimą.

Bet iš kur mes galime žinoti, kad tai tiesa? Geriausias atsakymas būtų – „dėl Jėzaus“. Žvelgdami į Jėzų, mes matome tą patį veikiantį Kūrėją. Be to, tai padeda išspręsti svarbią problemą, kuri kyla mąstant apie Dievą kaip Kūrėją.

Ši problema gerai žinoma, ir mes ją jau nagrinėjome – jos esmę sudaro ne tik tai, kad, kaip teigiama jau anksčiau minėtoje Vudžio Aleno citatoje, Dievas neišnaudoja visų savo galių (tarsi Jis būtų akcininkų lūkesčių nepateisinęs įmonės direktorius). Šiame grožio ir gamtos galybės, saulėlydžių ir žvaigždėto dangaus pasaulyje yra tiek daug įvairiausio smurto, liejasi tiek daug kraujo ir tiek daug beprasmiškai naikinama. Daugybė mažų tvarinių parazituoja didesniųjų sąskaita ir atrodo, kad vienintelė jų egzistavimo priežastis yra suėsti kitą gyvą kūrinį iš vidaus. Labai į tai nesigilinsiu, nes, kaip minėjau, ši problema gerai žinoma.

Tiesą sakant, į ją galima pažvelgti ir kitaip. Teologai rašė apie blogio problemą, o ateistai kiek rečiau rašo apie gėrio problemą. Jeigu viskas, įskaitant mano protą ir emocijas, yra tik atsitiktinių atomų susidūrimų pasekmė, kodėl žvelgdami į daugybę šio pasaulio dalykų jaučiame virpulį ir susižavėjimą? Ar visa tai galima paaiškinti remiantis tik biologine evoliucija? Toks požiūris viską pernelyg supaprastintų.

Kita vertus, jau minėjau, kad Jėzus padeda atsakyti į visus šiuos klausimus. Jėzus neaiškina, kodėl pasaulyje egzistuoja širdgėla ir skausmas. Jis eina ten, kur skausmas didžiausias, ir pri-

siima jį sau. Jėzus neaiškina, kodėl pasaulyje egzistuoja kančios, ligos ir mirtis. Jis neša išgydymą ir viltį. Jis nenagrinėja blogio problemos seminaruose. Jis atiduoda blogiui save. Jis ištuština save, atsisako savo jėgos ir pakyla naujam gyvenimui. Prisikėlimas aiškiau negu bet kas kita kalba: „Dievas yra, ir Jis yra aplink mus esančio pasaulio Kūrėjas, Jėzaus, Izraelio Mesijo, Tėvas.“ Tai yra pirmoji Gerosios Naujienos apie Dievą dalis.

Antroji dalis, kaip šios knygos skaitytojas ir gali tikėtis, susijusi su antra istorijos puse. Pradžioje eina Geroji Naujiena apie tai, kas įvyko, o po to – Geroji Naujiena apie tai, kas įvyks. Tas pats Dievas, kuris pradžioje sukūrė pasaulį, pabaigoje jį atkurs ir atnaujins.

Vilkas gyvens su avinėliu, leopardas gulės su ožiuku, veršis, jautis ir jaunas liūtas bus drauge, juos ganys mažas vaikas (Iz 11, 6). Ką tai reiškia? Kodėl tai įvyks?

Nes kaip vanduo pripildo jūrą, taip žemė bus pilna Viešpaties pažinimo (Iz 11, 9), arba, Pauliaus žodžiais tariant, kai bus nugąlėta mirtis, Dievas taps *viskas visame kame* (1 Kor 15, 28). Tai – galutinė Geroji Naujiena. Nieko nebus prarasta. Visas gėris ir grožis, ypatingai visa tai, kas buvo sukurta Dievo meilės, Jėzaus mirties ir naujo gyvenimo jėga, Šventajai Dvasiai vadovaujant vienu ar kitu būdu taps naujo pasaulio dalimi.

Taip mąstydami galime pastebėti, jog toks požiūris į Dievą sujungia svarbiausiose senovės filosofijose slypinčias tiesas. Į materialųjį ir dvasinį lygmenis padalyta visata, kuri daugeliui šių dienų Vakarų pasaulio gyventojų atrodo savaimė suprantamas dalykas, arba bent jau tokiai sampratai teikiama pirmenybė reiškia, kad esamas pasaulis ir Dievas nėra tokie, kokie turėtų būti. Viskas negerai, viskas neteisinga. Tačiau viskas iš esmės pasikeis, ir šį pažadą patvirtina Jėzaus prisikėlimas. Prisikėlimas tapo pažado įgyvendinimo pradžia, o toliau jis vykdomas veikiant Šventajai Dvasiai. Tuo pačiu metu filosofijos, kurios stengiasi išsprasti Dievą arba dievus ir pasaulį į tuos pačius rėmus, teigdamos, kad pasaulis

pripildytas dieviškumo arba kad dieviškumas yra tiesiog vidinis pasaulio gyvenimas, norėtų gauti šį ateities pažadą be išgelbėjimo ar atnaujinimo. Dievas bus *viskas visame kame*, tačiau šiuo metu to dar nėra. Metui atėjus, tiesa, kurią regime Jėzaus prisikėlime ir kuri reiškia, kad Jėzaus mirtimi buvo nugalėta nuodėmė ir mirtis, bus radikaliai pritaikyta visam kosmosui. Taigi Geroji Naujiena apie Dievą iššaknijusi Kristuje.

Tarp Gerosios Sukūrimo Naujienos ir visų dalykų Atstatymo Gerosios Naujienos – tarp Gerosios Naujienos, skelbiančios, kad Dievas yra Kūrėjas, ir teigiančios, kad Jis yra Teisėjas, mes aptinkame trečiąjį, paskutinį, jos elementą. Dievas, kuris sukūrė pasaulį, yra begalinės, dosnios, kilnios ir gausios meilės Dievas. Tai – svarbiausias Gerosios Naujienos elementas.

Galvokime apie ją taip. Dievas sukūrė pasaulį, kuris nėra dievas, – ši mintis ilgas amžius trikdo didžius mąstytojus. Jeigu Dievas yra tobulas, kodėl Jis sukūrė tokį pasaulį, kurio, pagal šį apibrėžimą, negalima pavadinti tobulu? Nors šis klausimas dažniau kyla priekabiam filosofui, o ne dievobaimingam tikinčiajam, trumpai ties juo stabtelėkime. Galbūt į jį būtų galima atsakyti teigiant, kad Dievas tvėrė pasaulį ne spaudžiamas būtinybės, bet iš meilės – iš meilės gausos, leidusios Jam gėrėtis savo kūriniais, ypač žmogumi, kurį Jis sukūrė pagal savo atvaizdą ir į kurio rankas atidavė savo pasaulį.

Dievas nesiekė, kad Jo sukurtas pasaulis visada ir amžiams būtų kitoks nei Jis. Jis siekė būti *visa visame kame*, t. y. kad Jo pažinimas ir šlovė užlietu žemę lyg jūros vandenys. Tačiau pasiekti šį tikslą, kurį suvokiame per Evangelijos prizmę, leidžia tik per Jėzų ir Šventąją Dvasią išlieta Dievo meilė. Gera žinia apie tai, kas atsitiko per Jėzų, yra svarbiausias Gerosios Naujienos apreiškimo elementas, atskleidžiantis, kad vienintelis tikrasis Dievas yra absoliučios ir nesavanaudiškos meilės Dievas.

Šioje knygoje aš nemėginsiu atskleisti slėpiningų gėdingos ir žiaurios Jėzaus mirties gelmių. Tik primenu, kad pirmieji

krikščionys į ją atsakė ne išvesdami teoriją, bet su dėkingumu ir meile. *Mes iš to pažinome meilę, kad Jis už mus paguldė savo gyvybę* (1 Jn 3, 16). *Meilė – ne tai, jog mes pamilome Dievą, bet kad Jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų kaip permaldavimą už mūsų nuodėmes* (1 Jn 4, 10). *Mes mylime Jį, nes Jis mus pirmas pamilo* (1 Jn 4, 19). *Dievo Sūnus pamilo mane ir paaukojo save už mane* (Gal 2, 20). *O Dievas mums parodė savo meilę tuo, kad Kristus mirė už mus, kai tebebuvo nusidėjėliai* (Rom 5, 8). *Jėzus, <...> mylėdamas savuosius pasaulyje, parodė jiems savo meilę iki galo* (Jn 13, 1). Visa tai yra Gerosios Naujienos esmė. Tai, ką Dievas atliko per Jėzų, ir tai, ką Jis įvykdys laikų pabaigoje, sujungia ir išlaiko nepajudinama tiesa – Dievas yra absoliuti ir dosni meilė.

Be to, meilė yra kurianti meilė. Didis viduramžių poetas Dantė savo šedevrą baigė teigdamas, kad „meilė judina saulę ir kitas žvaigždes“. Jeigu šiandien šį teiginį suvokiame tik kaip sentimentalią metaforą, tai reiškia, kad mūsų meilės suvokimas pernešygy siauras. Dantė įžvelgė kur kas giliau – tai, kas slėpėjo senovės Izraelio išmintyje, pirmųjų Jėzaus sekėjų skelbiamoje Gerojoje Naujienoje, tai, kas yra Jėzaus protas, širdis ir pašaukimas: Geroji Naujiena reiškia, kad egzistuoja Dievas, kuris sukūrė pasaulį. Ir Jis sukūrė pasaulį ne todėl, kad buvo priverstas tai padaryti, bet iš savo dosnios ir beribės meilės.

Tai yra ir visų kitų gerų žinių pagrindas – kosmosą palaiko ne aklas atsitiktinumas, ne brutali jėga, bet meilė. Taip nuostabi meilė, kuri džiaugiasi tiek mažiausios kūrinijos dalelės tobulumu ir ypatingumu, tiek ir neaprepiama, nuostabia, gyvybe pulsuojančia kūrinija kaip visuma. Šiai meilei rūpi, ir ji rūpinasi tiek mažiausiu kūrinium, tiek ir tolima žvaigžde. Ši meilė ypatingai vertina vieną kūrinį – žmogų, kuris taip pat sugeba mylėti ir būti mylimas bei turi unikalų pašaukimą dirbti, pasitelkdamas Kūrėjo kibirkštėlę, kad Jo darbas galiausiai taptų išbaigtas ir tobulas, kaip Jis ir ketino nuo pradžių. Šių dienų pasaulyje yra tiek daug dalykų, kurie norėtų priversti mus pamišti šią didžią tiesą. Geroji Naujiena apie

Jėzų skirta ne tik mums tai priminti, bet ir pakeisti mus taip, kad mes savo ruožtu taptume pasaulį keičiančiais žmonėmis.

Ką daro ši meilė, regėdama sulaužytas galūnes ir sudužusius gyvenimus? Ką ji daro, susidūrusi su neigimu ir atmetimu? Ką ji daro, kai žmonės, kurių pačioje esybės gelmėje slypi Kūrėjo dalelė, šį turtą naudoja visai priešingiems dalykams, lavindami savo gebėjimus neapkęsti, tyčiotis, niekinti, priekaištauti, sužeisti ir žudyti? Ar meilė tuomet sako: „Mylėti galima tuomet, kai viskas vyksta nepriekaištingai, bet dabar, kai viskas taip „nusivažiavo“, gal geriau pamėginkime elgtis kitaip“? Ne. Geroji Naujiena, kurią Jėzus praktiškai vykdė savo viešo tarnavimo metu ir kurią paskelbė, eidamas į mirtį, skamba taip: atmetimą patyrusi meilė įveikia jį dar stipriau mylėdama. *Jėzus <...> mylėdamas savuosius pasaulyje*, – rašo apaštalas Jonas apie tą vakarą, kai Jis sukviėtė savo draugus į Paskutinę Vakarienę, – *parodė jiems savo meilę iki galo* (Jn 13, 1).

Taip suvokdami meilę pradėdame matyti, kas vyko viešo Jėzaus tarnavimo metu. Jis gydė žmones, kenčiančius nuo visų ligų ir negalių. Jis pamaitino alkanus tokiais būdais, kokių tuomet niekas negalėjo net įsivaizduoti. Jis džiaugėsi Dievo karalystės atėjimu su visų socialinių sluoksnių žmonėmis, ypač su tais, kurių reputacija buvo suteršta. Tokia yra naujoji kūrinija. Ji atskleidė, koks yra į Karaliaus sostą žengiantis Dievas, – artimas ir asmeniškasis. Kokia skambių pareiškimų ar veiksmų prasmė, jeigu jie tikrame gyvenime netampa kūnu? Jėzus dovanojo žmonėms tikrus pokyčius – tiek senyvam vyrui, tiek jaunai merginai, tiek mirštančiam vergo sūnui, tiek kraujuojančiai moteriai. Jis leido kuriančios savo meilės jėgai lietus visomis kryptimis. Ir tuomet, kai meilės jėga sutikdavo meilę pasaulio jėgoms, pavyzdžiui, turtingą ir gerbiamą žmogų, kuris nenorėjo, kad ši kuriančioji energija pakeistų jam įprastą pasaulio tvarką, meilė pasipriešindavo.

Jei ši kurianti ir atkurianti meilė sutikdavo savo pačių nusizengimų moralei naštos prislėgtus žmones, ji išsiliedavo at-

leidimu. *Mano sūnau*, – sakė Jėzus jaunuoliui, kurio nuodėmingi poelgiai, atrodo, lėmė jo kūno paralyžių, – *tavo nuodėmės atleistos*. Kiekvienas, kuris asmeniškai išgirdo šiuos Jėzaus žodžius, pažįsta atkuriančią meilės jėgą. Ji ne tik gražina mus į pradinį tašką, tarsi skolininką, kuris labai pereikvojo savo sąskaitą banke ir netikėtai sužinojo, kad skola sumokėta. Atleidimas – tai tarsi naujas įnašas į sąskaitą, galbūt todėl, kad jis staiga parodo, jog jūs, nepaisant visko, esate visavertis žmogus ir daugiau nebeturite žvelgti į save kaip į beviltišką nevykėlį. Tokia naujiena atvers jums visiškai naują būdą, kaip tapti tokiu žmogumi, kokiu Dievas norėtų jus matyti. Atleidimo dovana atveria naują pasaulį ir ragina jus į jį įžengti. Tai, be abejo, yra vienas svarbiausių Gerosios Naujienos elementų.

Viešo Jėzaus tarnavimo tikslas buvo ne tik paskelbti Gerąją Naujieną, kad Dievas pradeda karaliauti, bet ir ją įkūnyti. Būtent tai Jis kalbėjo, atsakydamas savo vargšui pusbroliui Jonui: *Pažvelk, aklieji praregi, luošieji vaikščioja, kurtieji girdi*, – kitaip tariant, pats daryk išvadas. Šie ženklai rodo, kad Dievas veikia. Ir Jis yra pirmosios ir paskutiniosios kūrinių Dievas, Dievas senovės pranašų, kurie skelbė, kad žemiškieji dalykai ateis ir praeis. Štai kodėl Jėzus pasakojo visas tas keistas istorijas, kurias šiandien vadiname palyginimais, – jos daugiausia buvo skirtos atskleisti, kad Dievo karalystė jau ateina, tačiau ji atrodo kitaip, nei jūs tikėjotės, – ji atrodo štai taip. Dievo karalystę galima prilyginti ūkininkui, kuris sėja sėklas, ir nors daug jų prarandama, tačiau kai kurios visgi duoda derlių. Ji yra kaip mažytis grūdelis, kuris išaugs ir taps didžiuliu medžiu. Ji yra kaip tėvas, kuris turėjo du sūnus... Ir taip toliau...

Daugelis šių istorijų jau buvo šiek tiek žinomos. Jos priminė Jėzaus klausytojams pasakojimus ir įvaizdžius, apie kuriuos jie skaitė Biblijoje. Tačiau Jis pateikė juos naujai. Pasakojimai buvo tokie pat nauji, kaip ir Dievo karalystės vizija. Nauja, nes Jis viską daro nauja. Naująjį Išėjimą. Naują kūrinių. Naują

gyvenimą ir naują viltį. Naują vienintelio tikrojo Dievo galybės ir meilės suvokimą. Gerąją Naujieną.

Tačiau tai, kas nauja, kainuoja. Pats Jėzus matė, kad žmonėms, kurie tvirtai laikėsi įsikibę senųjų savo kelių, Geroji Naujiena tapo bloga žinia. Daugybė žmonių žvelgė į Jį ir sakė, kad Jis pamišęs. Daugybė žmonių laikė Jį pavojingu. Kai kurie žmonės tvirtino, kad Jis susidėjęs su velniu. Net ir Jo giminaičiai stovėdami atokiai purtė galvas. Jėzus šį pasipriešinimą, įtarimus ir priešišumą suvokė kaip savo pašaukimo dalį. Jis atėjo išlaisvinti žmones ir, panašiai kaip Mozė priešinosi Egipto faraonui, Jėzus kovojo su žmones pavergusiomis jėgomis. Jis suvokė, kad su šiomis galybėmis kovoja keistą kovą. Vienoje vietoje Jis kalbėjo apie pradinę pergalę, kuri padėjo Jam prasibrauti į priešų teritoriją ir išlaisvinti žmones iš daugybės negalių. Vėliau Jis kalbėjo, kad priešui, *tamos valdžiai*, skirta tam tikra valanda (Lk 22, 53). Ta valanda buvo tuomet, kai buvo ruošiamasi Jėzų suimti, t. y. likus mažiau negu 24 valandoms iki Jo mirties.

Kažkokiu būdu kurianti ir atkurianti Jo meilė, apie kurią Jis kalbėjo, atliko savo darbą – priėmė visas prieš kūrimą nukreiptas jėgas, visas neapykantos, baimės, sugedimo bei mirties jėgas, ir jas sugėrė. Tiek Jėzui, tiek ankstyvajai bažnyčiai tai buvo svarbiausias Gerosios Naujienos aspektas. Į šį aspektą dėmesį sutelkia ir šių dienų Gerosios Naujienos skelbėjai – apie tai paliudys kartos. Tai gi Geroji Naujiena apie Jėzų ateina į galvą kaip siaubingai bloga naujiena apie Jo mirtį.